

دیدگاه

موضوع: سرمایه گذاری مورد نیاز بخش صنعت و معدن در برنامه ششم توسعه

شماره: ۷۴۰

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۰/۱۴

توضیح اجمالی:

بخش صنعت و معدن موتور محرک و پیشران رشد و توسعه اقتصادی کشورهاست و صنایع کارخانه‌ای به لحاظ ایجاد تغییرات ساختاری ناشی از ارتقای تکنولوژی، تنوع بخشی و تخصصی شدن، عامل اصلی رقابت پذیری جهانی محسوب می شوند. آمارهای جهانی نشان می دهد اغلب کشورهایی که رشد اقتصادی و رشد درآمد سرانه بالا تجربه کرده اند کشورهایی می باشند که مسیر صنعتی شدن را می پیمایند. در اقتصاد ایران متوسط رشد اقتصادی و متوسط رشد ارزش افزوده بخش صنعت (به قیمت ثابت) در برنامه اول توسعه به ترتیب ۷.۳ و ۹.۳ درصد؛ در برنامه دوم ۲.۶ و ۷.۴؛ در برنامه سوم ۵.۸ و ۱۰.۶، در برنامه چهارم ۴.۸ و ۷ درصد و در برنامه پنجم به ترتیب ۰.۳- و ۰.۳- درصد بوده است. روند مذکور نشان می دهد اگرچه رشد صنعت همواره از رشد اقتصادی بالاتر بوده است ولی سهم بخش صنعت و معدن از رشد اقتصادی کشور محدود است بدان دلیل که سهم بخش های خدمات، معدن (شامل نفت)، صنعت کارخانه‌ای و کشاورزی از رشد اقتصادی طی دوره ۲۰۱۲-۲۰۰۱ به ترتیب ۳۷، ۳۵، ۲۱ و ۷ درصد می باشد.

نکات کلیدی:

براساس سیاست های کلی برنامه ششم توسعه متوسط رشد اقتصادی ۸ درصدی برای اقتصاد ایران در نظر گرفته شده است. متناسب با هدف مذکور این سوال قابل ارایه است که میزان رشد متناسب بخش صنعت و معدن چه میزان است؟ و میزان سرمایه گذاری مورد نیاز برای دستیابی به این هدف چه میزان است؟

جدول (۱): سرمایه گذاری مورد نیاز برای دستیابی به اهداف برنامه ششم

اهداف کمی	کل سرمایه گذاری مورد نیاز طی برنامه ششم (۹۹-۱۳۹۵)	متوسط سرمایه گذاری سالانه مورد نیاز طی برنامه ششم	متوسط سرمایه گذاری سالانه مورد نیاز به ازای یک درصد رشد
رشد اقتصادی	۷۸۳ میلیارد دلار	۱۵۶.۶ میلیارد دلار	۱۹.۶ میلیارد دلار
رشد بخش صنعت و معدن (سناریو دوم) *	۱۴۲.۷ میلیارد دلار	۲۸.۵ میلیارد دلار	۲.۴ میلیارد دلار

منبع: محاسبات براساس مطالعه انجام شده در مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی.

* رشد ۱۲ درصدی برای بخش صنعت و معدن یکی از سناریوهایی است که در این مطالعه در نظر گرفته شده است.

نتایج مطالعه انجام شده در مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی نشان می دهد:

۱- برای دستیابی به متوسط رشد اقتصادی ۸ درصد طی دوره برنامه ششم ۷۸۳ میلیارد دلار سرمایه گذاری مورد نیاز است. متوسط سرمایه گذاری سالانه مورد نیاز برای دستیابی به هدف مذکور ۱۵۶.۶ میلیارد دلار می باشد. گفتنی است متوسط سرمایه گذاری سالانه مورد نیاز طی برنامه ششم برای دستیابی به یک درصد رشد اقتصادی ۱۹.۶ میلیارد دلار است. (شایان ذکر است نتایج مطالعه مشابه صورت گرفته در مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی نشان می دهد به منظور تحقق رشد ۸ درصدی برحسب سه سناریو لازم است به ترتیب ۳۵، ۳۹ و ۴۱ درصد از تولید ناخالص داخلی، سرمایه گذاری شود که منابع مورد نیاز آن بین ۱۵۵ تا ۱۸۴ میلیارد دلار برآورد شده است).

۲- برای دستیابی به متوسط رشد ارزش افزوده ۱۲ درصدی بخش صنعت و معدن طی دوره برنامه ششم ۱۴۲.۷ میلیارد سرمایه گذاری مورد نیاز است. متوسط سرمایه گذاری سالانه مورد نیاز برای دستیابی به هدف مذکور ۲۸.۵ میلیارد دلار می باشد. گفتنی است متوسط سرمایه گذاری سالانه مورد نیاز طی برنامه ششم برای دستیابی به یک درصد رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن ۲.۴ میلیارد دلار است. نکته دیگر آنکه متوسط سهم سرمایه گذاری بخش صنعت و معدن از کل سرمایه گذاری ها طی برنامه ششم توسعه باید ۱۸.۲ درصد باشد.

براساس آنچه عنوان شد می توان نتیجه گرفت اولاً منابع مالی مورد نیاز برای دستیابی به اهداف تعیین شده در برنامه ششم توسعه ارقام بسیار بالایی است. ثانیاً نظام پولی و مالی اقتصاد ایران توانایی تامین مالی ارقام مذکور را به هیچ عنوان دارا نیست. ثالثاً بدون جذب سرمایه گذاری خارجی و تامین مالی سهم بالایی از منابع مذکور از محل منابع خارجی امکان دستیابی به اهداف مورد نظر میسر نخواهد بود.

در پایان توجه به دو نکته ضروری است: اول آنکه براساس چشم انداز قیمت جهانی نفت، کاهش نقش دولت در توسعه زیرساخت ها و ... می بایست برنامه ریزی منسجم و دقیقی برای بهبود بهره وری صورت گیرد. دوم آنکه سهم سرمایه گذاری بخش صنعت و معدن از سرمایه گذاری کل در طول برنامه ششم به منظور تحقق رشد مذکور روندی صعودی باید طی کند. این امر بدان مفهوم است که سهم بیشتری از منابع محدود داخلی به سمت این بخش هدایت شود (با اینکه منابع خارجی بیشتری جذب این بخش شود).